

Učiteljski dom v Ljubljani

je imel svoj redni letni občni zbor v nedeljo 8. aprila 1934. Vršil se je ob maloštevilni udeležbi v sobi tajništva sekcije JUU za dravsko banovino v Ljubljani.

Načelnikovo poročilo.

Uvodoma je načelnik zadruga tov. Stanko Vrhovec poudarjal, da ni mogoče misliti na zidavo doma vse dotlej, dokler ni vpostavljen likvidnost denarnih zavodov. Nesigurno je tudi izdajati knjige ali zalagati učila, dokler nimamo sigurnih odjemalcev.

Dalje omenja pravila, ki določajo, da bo 2/3 članov načelstva izven Ljubljane. V resnici pa naj se ves načrt izvede v mestu samem. Mnenja je, naj bodo glavni funkcionarji zadruga v Ljubljani, da lahko izvajajo sklepe sej in obnege zboru. Pravila naj se v tem smislu spremenijo.

Večkrat je tudi že poudaril, da zadruga ne bo mogla uspešno vršiti svoje naloge, dokler ne bo postala zenica vsega organiziranega učiteljsstva, ker le tedaj bo imela v njem gmo-tono podporo.

Ako si je zadruga vzela za svoj cilj zgraditev doma po načrtih, ki so bili predloženi lanskemu občnemu zboru, je treba prej natančno razčistiti posestno stanje zemljišča, podarjenega domu od Učit. tiskarne. Končno želi, da bi moglo novo načelstvo v prihodnjem letu podati veselejšo sliko o napredku zadruga.

Poročilo tajnice.

Tajnica tov. Gizela Ušeničnikova je omenila v svojem poročilu, da šteje zadruga 187 zadrugnikov. Načelstvo je imelo v prošli poslovni dobi 5 sej, katerih so se udeleževali večinoma tudi člani nadzorstva. Obravnavale so se važne zadeve zadruga.

Ker poteče z letošnjim letom triletna poslovna doba načelstva in nadzorstva, navaja v svojem poročilu glavne zadeve, ki so se obravnavale v tem času. Ugotavlja, da se je storilo vse, kar je bilo možno v sedanjih razmerah.

Načelstvo je stopilo v stik z vsemi našimi gospodarskimi ustanovami, da dožene, koliko bi vsaka prispevala za graditev doma. Kasneje je to nalogo prevzel gospodarski svet pri naši stanovski organizaciji. Njemu je načelstvo predložilo izčrpno poročilo, ki naj bi služilo za nameravani učiteljski gospodarski dan.

Med triletno poslovno dobo je likvidiralo »Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam v Ljubljani«. Premoženje tega društva je pripadlo našemu domu.

V proslavo 25 letnice je Učit. tiskarna podarila našemu domu stavbni prostor na dvorišču svojega posloja v Franciškanski ulici. V sporazumu s predsednikom Učit. tiskarne so se naročili že osnovni načrti za zidanje doma. Ker pa še ni ugotovljeno posestno stanje podarjenega stavbišča, prav tako tudi ni še dovolj potrebne gotovine, je ostalo vse za enkrat samo pri načrtih.

Načelstvo je nameravalo prirediti v zvezi in v sporazumu z Učit. domom v Mariboru in Domom učiteljev v Ljubljani loterijo. Ker se odbori niso mogli sporazumeti glede participiranja na čistim dobičku, odnosno na kritju zgube, je načelstvo misel o prireditvi začasno odložilo.

Zemljevidov se proda malo, kljub temu, da je izvršno učilo in cena nizka.

Na vseh sejah se je vsa leta razmišljalo in razmotrivalo, iskalo potov, delalo načrte, vse le, da bi se realizacija Učit. doma približala svojemu cilju. Žal, da se mnogi načrti niso uresničili. Najhujša ovira je sedanja denarna in gospodarska kriza. Treba je čakati, da se razmere zboljšajo in delati v pravcu realizacije načrtov in zaupati na boljšo bodočnost.

Računski zaključek za leto 1933.

Nato je poročal blagajnik tov. Josip Kobal o računskem zaključku za leto 1933. Ker so prešli zadrugniki z vabilom na občni zbor tudi tiskane računske zaključke, se je omejil pri svojem poročilu le na pojasnjevanje posameznih postavk prometa, računa zgube in dobička ter bilance.

Celokupnega prometa je bilo Din 1.625.960'80
Čisti dobiček je znašal 48.212'61
Naložbe so dale obresti za 42.881'25
Realizacija kuponov 7% invest. posojila 2.317'—
Vseh darov je bilo 11.588'—
Zadružno imetje je naraslo za 55.020'31
Porast imovine zadnjih treh let je znašal 143.429'60

Na koncu leta 1933. je bilo aktivnega imetja:

Gotovina v blagajni Din 2.210'20
Blago v zalogi 22.031'50
Naložen denar 743.233'—
Gotovina v Ph 109'97
Vrednostni papirji 17.543'—
Deležne-vloge 1.187'50
Premični inventar 406'35

Skupaj Din 786.721'52

Edina pasivna postavka so deleži članov v znesku Din 23.700'—

Poročilo nadzorstva.

Nadzorstvo se je na svoji seji dne 17. marca 1934. prepričalo, da posluje načelstvo uspešno, vsestransko po pravilih in si prizadeva, da bi čimprej prišlo do realizacije Učiteljskega doma. Vse poslovne knjige so v vzornem redu. Računski zaključek se popolnoma ujema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem. Zato predlaga:

VI. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek Učiteljskega doma v Ljubljani za poslovno leto 1933. in podeliti načelstvu absolutorij.

Pri debati o poročilih se je sklenilo: 1. Ponovno naj se pozovejo vsi oni, ki so plačali le del deleža, naj doplačajo še manjkajoči znesek in tako postanejo zadrugniki Učit. doma.

2. Novi odbor naj dokončno uredi posestno stanje podarjenega stavbišča na dvorišču Učit. tiskarne.

Načelnik da vsa poročila na glasovanje. Bila so soglasno sprejeta in odobrena.

Nadaljnji sklepi.

1. Načelstvo Učiteljskega doma naj pošlje vsem sreskim učim, društvom okrožnico in naj jih naprosi, da plačujejo po sklepu banovinske skupščine reden mesečni prispevek po 1 Din od člana. Darujejo naj iz prihrankov v društveni blagajni primeren znesek domu v Ljubljani. Na zborovanjih naj zbirajo od članstva prostovoljne prispevke.

2. Novo izvoljeno načelstvo naj stopi v stik z Domom učiteljev v svrhu skupnega delovanja odnosno združitve, upoštevajoč pri tem želje učiteljev.

Volitve.

Za načelnika zadruga je bil ponovno izvoljen tov. Stanko Vrhovec, šol. upravitelj v Logu pri Brezovici, za namestnika pa Ivan Michler. Ostali člani načelstva so: Lojze Hofbauer, Josip Kobal, Alojzij Kržišnik in Zora Rugelj. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Fran Mercina, Matija Pelko in Marija Polakova.

Slučajnosti.

Sprejeti so bili nastopni sklepi:

1. Pripadajoči znesek UGP iz čistega dobička za leto 1931. se prepusti Učiteljskemu domu v Mariboru kot brezobrestno posojilo.
2. Ako se posreči združitev doma z Domom učiteljev, naj se načelstvo zopet loti priprave za loterijo, ki naj bi se vršila v zmanjšanem obsegu kot se je prvotno zasnovalo.
3. Ime Učit. dom v Ljubljani naj se izpremeni. Naziv sam naj kaže, da je to dom vsega učiteljsstva, organiziranega v JUU-sekciji za dravsko banovino.

4. Občni zbor pooblasti načelstvo, da skuša realizirati misel o Učit. domu. Ako se mu posreči dobiti primerno in reprezentativno stavbo, ki bi se dala brez velikih stroškov prirediti za dom, naj skliče izredni občni zbor, ki naj sklepa o nakupu.

5. Uvede naj se redna članarina za Učiteljski dom.

Zeleč, da bi stvarni in pozitivni sklepi rodili uspeh, zaključil načelnik tov. Vrhovec občni zbor.

K.

Jugosloveni!

Ogromne so žrtve, ki jih leto za letom zahteva jetika med vsemi sloji našega prebivalstva. Našega delavca in kmeta, našega uradnika in trgovca enako ogroža; ni ga stanu, ki bi mu prizanašala. Jetika ne izbira, stari in mladi je enako nevarna, prav posebno pa naši mladini, cvetu in bodočnosti našega naroda. Te žrtve glasno kličejo vsem, ki jim je naložena skrb za ljudsko zdravje, da zbirajo vse sile za težko borbo proti tej najstrašnejši ljudski kugi.

Ogromne pa so tudi naloge, ki čakajo še na rešitev. Lotiti se jih bomo morali čimprej vsi. Ne samo državne in samoupravne zdravstvene oblasti in zavodi, vsi smo poklicani, da pomagamo v tej silni borbi po svojih močeh. Prednjačiti mora privatna iniciativa, ako hočemo v celotni borbi proti tuberkulozi doseči vse to, kar nam je nujno potrebno.

Pouku in propagandi se mora pridružiti organizirana skrb za ogrožene in obolele. Ustanavljati bo treba protituberkulozne dispanzerje po vsej naši domovini, graditi moramo bolnišnice, zdravilišča in okrevališča, da nudimo pomoč našim bratom in sestram v težki bolezni.

Da se vzbudi pravi smisel za protituberkulozno delo, da se to delo v vsej državi uredi po enotnem načrtu, da se znanstveno poglobi in da se za te cilje zainteresira vsa naša jav-

nost, je sklenila Jugoslovenska liga proti tuberkulozi, da priredi s sodelovanjem Jugoslovenskega fitzeološkega društva

prvi jugoslovenski protituberkulozni kongres.

Zato pozivamo in prosimo vso plemenito jugoslovensko javnost, ki ji je pri srcu zdravje naroda, da nudi kongresu vso svojo moralno pomoč, vse pa, ki so za napredek ljudskega zdravja neposredno odgovorni, vabimo, da se kongresa polnoštevilno udeležijo.

Narodna protituberkulozna liga v Ljubljani

PROGRAM KONGRESA.

Kongres ima dva dela — socialno-higieniski del in medicinsko-klinični del (za zdravnike).

V socialno-higieniskem delu kongresa so sledeča predavanja:

V četrtek dne 10. maja se kongres otvori v zdravilišču Brestovac pri Zagrebu. Obenem se izvrši tudi proslava 25 letnice zdravilišča. Po proslavi ogled sanatorija.

V petek 11. maja se kongres nadaljuje v Ljubljani. Predavanja: Dr. Jordan Stajić — Zakonodajni ukrepi v borbi proti tuberkulozi. Koreferat dr. St. Ivanić, direktor centr. higienškega zavoda v Beogradu — dr. Z. Hahn, direktor SUZOR-a: Socialno zavarovanje v

borbi proti tuberkulozi — dr. Joža Bohinjec: Pota in cilji v borbi proti tuberkulozi.

V soboto, dne 12. maja 1934.: Dr. Ivan Matko — Sola in tuberkuloza; konferenca — delegat JUU Andrej Skulj in dr. V. Savič, šefzdravnik v Topolšici — dr. K. Petrič, direktor Higienškega zavoda: Borba proti tuberkulozi s stališča higienika; dr. J. Prodan, šef protituberkuloznega dispanzerja: Protituberkulozni dispanzer v službi šolske higijene;

dr. J. Ferri, šef dispanzerja Split: Socialno profilaktični rad antituberkuloznih dispanzerjev.

Popoldne: ogled zdravilišča na Golniku. Učiteljsstvu, ki se po vseh krajih živahno udeležuje v protituberkuloznih ligah, najtop-leje priporočamo udeležbo na kongresu. Programe kongresa in vse informacije naslovite na: Kongresna pisarna protituberkulozne lige Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

Splošne vesti

JUGOSLOVANSKA DRŽAVNA PROSVETNA POLITIKA.

»Učiteljski tovariš« od dne 12. aprila 1934. prinaša pod gorenjim naslovom »programatični govor senatorja g. Drag. Dordevića v senatu 22. marca 1934. Senator g. Dordević v svojem govoru deva v nič kar vso jugoslovansko akademsko pedagogiko. Tako na pr. g. Dordević med drugim trdi, da od sedanjih zastopnikov akademske pedagogike v naši državi razen prof. Bazale (Zagreb) — sploh nihče »ne bi mogel voditi te stolice,« češ, da ne premorejo potrebnih znanstvenih vidikov za motritev vzgojstva in da tudi nimajo svetsko razgledanega horizonta. Za pravo organizacijo akademskega študija pedagogike da bi trebalo pripeljati iz tujine enega ali dva renomirana znanstvenika in pedagoga — »da bi se zgradba vzgoje že začela dvigati iz temelja in na znanstvenih principih.«

Glede na te pač jako težke očitke, ki tako pavšalno izrečeni zadevajo i mene, si dovoljujem ugotoviti le nekoliko dejstev:

V moji knjigi »Kulturna pedagogika« (1927) se nahaja tudi poglavje »o šolski (prosvetni) politiki« (str. 217).

Ped. Zborniku, 1929, prinaša moje poročilo »Pedagoški seminar na ljubljanski univerzi« (Ob desetletnici), ki se končuje z naglašanjem potrebe po — »pedagoškem institutu.«

V Ped. Zborniku, 1929, sem dal natisniti razpravo »Pedagoška izobrazba srednješolskih učiteljev«. A že prej (1923) razpravo »Načelne misli glede izobraževanja osnovnošolskih učiteljev«.

V reviji »Naša doba«, 1930, št. 20 in 21 sem priobčil študijo »O sodobnih nalogah univerze«.

L. 1932. sem objavil knjigo »Osnovna psihologija«, ki je zamišljena kot temelj akademske pedagogike.

»Napredak«, 1934, je v 4. št. pravkar objavil moj članek »Pedagoški instituti« (na naših univerzah).

Pred nekaj letih sem hotel osnovati na ljubljanski univerzi »mladinoslovski institut« ter sem se v ta namen obrnil do različnih faktorjev, tudi do imovitejših privatnikov za denarno podporo — docela brezuspešno.

Dokler še ni bilo »krize«, sem s svojimi slušatelji prav pogostoma prirejal socialno-pedagoške ekskurzije.

Organiziral in vodil sem dobro uspevajočo »ljudsko visoko šolo«, ki so jo največ pokopale »razmere«.

Ne vem, kolikokrat sem že prosil za potovalno štipendijo v študijske svrhe — brezuspešno. A na svoje stroške sem se večkrat udeležil pedagoških kongresov v inozemstvu.

Sem bil in sem še v duhovnih stikih z naj-reprezentativnejšimi zastopniki znanstvene pedagogike v inozemstvu.

Svoje delo (predavanja in seminarski obrat) na ljubljanski univerzi moram vršiti v tako ustenjujočih okoliščinah, da je skoro pravi čudež, če se ni že vobče ustavilo.

Tudi vse pedagoško udejstvovanje izven univerze se mi snuje v znanstveno — ali še boljše rečeno v filozofsko-pedagoškem pravcu (predavanja za javnost, na pr. »o temeljih državljanske vzgoje«, vodstvo Slov. šol. matice).

G. Drag. P. Dordevića doslej še nisem srečal na pedagoškem mejdanu in se v svojem govoru i sam imenuje — »lajlika«.

Dr. K. Ozvald,

prof. pedagogike na ljubljanski univerzi.

— »Prelom« in poročene učiteljice. Pod tem naslovom smo priobčili v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« poleg ponatisa notice iz »Preloma« tudi stališče sekcije JUU za dravsko banovino. Ker nam je tiskarski škrat pokvaril smisel notice, jo priobčujemo ponovno kot bi se morala glasiti že v pretekli številki: Ker »Prelom« ne popravlja glavnega očitka, ki ga je izrekel z besedami: »Zlasti se to opazja pri poročenih učiteljicah, čijih učenci z uspehi daleč zaostajajo za ono srečno mladino, ki takih učnih moči nima« se ne moremo s popravkom v »Prelomu« zadovoljiti. Bistvo naše obrambe leži v obrambi pred nevalificiranim javnim ocenjevanjem službenega delovanja poročenih učiteljic, pri čemer ne moremo pristati na nikako izmikanje.

— Širši sestanek članov kluba prijateljev vaške kulture se je vršil 10. aprila 1934. v dvorani OUZD v Ljubljani. Sestanku je prisostvoval načelnik kmetijskega oddelka kr. banke uprave g. ing. J. Zidanšek, ki se je ob svojem uvodnem nagovoru in po prvem referatu prav pohvalno izrazil o delu učiteljsva na kmetijsko-gospodarskem polju in o namerah kluba. Pri popoldanskem delu je nadomestil g. načelnika g. šolski svetnik Krošelj. Sestanku sta prisostvovala tudi zastopnika Zveze kmetijskih fantov in deklet predsednik g. Kronovšek in ing. Stanko Tomšič, ki je tudi referiral. Sestanek je radi treznega in stvarnega poteka in poudarka dela za narod in državo imel pomemben nacionalni značaj. O zborovanju bomo priobčili obširnejše poročilo v eni prihodnjih številki »Učiteljskega tovariša« in »Prosvete«.

— Glavno poverjenišvo F. L. J. N. Kakor znano je jugoslovansko učiteljsvo letovalo skozi več let ob morju in sicer na Bolu in v

Velaluki. Na kongresu bivšega Učit. Fer. Sa-veza 1. avgusta 1932. v Velaluki so bila spre-jeta nova pravila sedanje organizacije: Fer. letov. jugoslov. učiteljev (F. L. J. U.) in odo-brena od Min. prosvete P. br. 17.976 z dne 19. junija 1933. Naša nova organizacija bo zo-pet zastavila vse svoje sile, da tudi v nadalj-nih velikih počitnicah nudi učiteljsvu letova-nje in ekskurzije pod najugodnejšimi finanč-nimi pogoji. — Za te velike počitnice bo glav-no poverjenišvo uredilo novo kolonijo s sa-mostojno ekonomijo v Igalem, 2 km od Erceg-novega v naši večno lepi Boki Kotorski. Kolo-nija bo nastanjena v dveh privatnih zgradbah. Cena za letovanje od 5. julija do 5. avg. t. l. (radi sokolskega izleta v Sarajevu): Stari čla-ni (oni, ki so že letovali v prejšnji koloniji v Velaluki) plačajo: letna članarina Din 20'—, kol. fond Din 50'—, za stan in hrano 30 dni Din 680'—, skupaj Din 750'—, novi člani pa plačajo vstevši pristopnino, članarino, kolo-nijalni fond, stan in hrano Din 800'—.

Za časa letovanja bo vodstvo kolonije prirejalo razne ekskurzije kakor v bajno-lepi zgodovin-ski Dubrovnik, Kotor, Cetinje in drugim ob-minimalnih stroških. — Ker je število kolo-nistov točno omejeno, vabim vse tovariše in tovarišice, da hite s prijavi. Po prejemu pri-glasa prejme vsak priglasenec ček, s katerim vplača do 1. junija polovico zneska, po pri-hodu v kolonijo pa ostali znesek. V privatnih zgradbah bodo železne postelje s slamnjačami kot najboljše sredstvo proti raznim neprijet-nim živalskim gostom. — Za vse eventualne informacije sem na razpolago proti priložitvi znamke za odgovor. — Na željo pošljem na-ša nova pravila po malenkostni ceni Din 1'— za komad. — Vse ostale podrobnosti sledi v našem stanovskem listu in v dnevnikih! — Za F. L. J. U.: Slavko Mrovlje, učitelj, glavni poverjenik in poverjenik za dravsko banovi-no, Slovenjgradec.

— Odsek brezposelnih učiteljskih abitu-rientov se zahvaljuje sledečim sreskim dru-štvom, ki so že sklenila plačevati mesečni pri-spevek Din 1'— za podporo brezposelnim abiturientom: kamniškemu, novomeškemu, or-mošskemu, slovenjgraškemu, ljubljanskim okoliškim društvom, brežiškemu, ptujskemu, radovljškemu ter društvu v Murski Soboti.

PRVI DELNI RISARSKI TEČAJ ZA STROKOVNO IZOBRAZBO UČITELJEV NA STROKOVNIH NADALJEVALNIH ŠOLAH.

Kraljevska banska uprava razglasa pod VIII. No. 2191/1 z dne 6. IV. 1934., da se bo vršil na tehniški srednji šoli v Ljubljani prvi delni risarski tečaj za učitelje na strokovnih nadaljevalnih šolah. Ta risarski tečaj se bo vršil od 2. julija do incl. 25. avgusta tek. leta.

Število udeležencev za ta tečaj je določeno na 30. K tečaju se pripuščajo učitelj(ice), ki so usposobljeni za osnovne in meščanske šole. Prednost imajo učitelji, ki že poučujejo na trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šolah. Prošnje, kolkovane s 5 Din kolkom, naj se naslovijo na kraljevsko bansko upravo, od-delek za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Šolska vodstva naj poročajo ob predlo-žitvi prošnji, koliko učiteljev na zavodu je usposobljenih za pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah, iz katere skupine in kateri prosilci so že zaposleni na trgovski odnosno obrtni na-daljevalni šoli. Prošnje je vložiti pravčasno, tako, da dospejo na kraljevsko bansko upravo najkasneje do 20. junija t. l. Kdor od prijav-ljenih kandidatov je sprejet, se bo po 20. ju-niju t. l. objavilo v dnevnikih, odnosno v Učiteljskem strokovnem glasilu.

— Priznanje za delo med narodom. Ob-činski odbor v Sent Lambertu je za velike zasluge izvolil za častno občanko tovarišico Menase Heleno, učiteljico v Sostrem. Iskreno čestitamo!

— Šolske ekskurzije in izleti pravočasno prihajanje na vlak. Odprava šolskih ekskur-zij in izletov se vrši s transportnimi registri, kar zahteva daljšo zaposlitev uradnika po-niške blagajne. Da se bodo mogle vršiti šol-ske ekskurzije in izleti v redu in brez ovir, naj se ravnajo vodje izletov točno po nastop-nih navodilih:

1. Voditelj(ice) šolskih ekskurzij in iz-letov morajo priti k odpravi pri potniški bla-gajni najmanj pol ure pred redovitim odho-dom potniškega vlaka.

2. Voditelj(ica) ekskurzije in izleta mora uradniku potniške blagajne točno označiti število udeležencev in imeti denar za voza-rino pripravljen.

2. Udeleženci šolskih ekskurzij in izletov se smejo zbirati pred postajnim poslopjem le pol ure pred odhodom vlaka. Vodja ekskur-zije poskrbi za nadzorstvo zbirajoč se mla-dine.

4. Udeleženci ekskurzije in izleta naj od-hajajo skupno na peron in na vlak vedno pod nadzorstvom voditelja(ice) ekskurzije in izleta.

— Učiteljska počitniška kolonija na mor-ju. Učiteljsko društvo za mesto Zagreb in okolico priredi meseca avgusta počitniško ko-lonijo za učiteljsvo v Selcah v Hrv. Primorju. Za vso oskrbo v tej koloniji se plača tedensko